

Słowo wstępne

Pojęcie „afrykanistyka” wywodzi się od terminu „afrykanista”: tak od początku XX wieku nazywali siebie etnologowie, etnohistorycy, a w ślad za nimi filologowie i językoznawcy zajmujący się problemami Czarnej Afryki. Z czasem zaczęto nim określać uczonych różnych dyscyplin humanistyki, specjalizujących się w sprawach Afryki i jej mieszkańców. W takim znaczeniu pojęcie to przyjęło się w całej Europie i funkcjonowało analogicznie do pojęcia „orientalistyka”.

Podręcznik *Wstęp do afrykanistyki* przeznaczony jest głównie dla studentów afrykanistyki w Zakładzie Języków i Kultur Afryki Uniwersytetu Warszawskiego. Dlatego też zakres znaczeniowy użytego tu terminu „afrykanistyka” ogranicza się do czterech reprezentowanych w Zakładzie specjalności: językoznawczej, literaturoznawczej, historycznej i społeczno-kulturowej. Książka stanowi przede wszystkim wprowadzenie do filologii afrykańskiej, rozumianej jako nauka humanistyczna zajmująca się badaniem języków, literatur i kultur społeczności afrykańskich, zarówno na podstawie analizy zabytków ich piśmiennictwa, jak też przy zastosowaniu różnych metod pracy terenowej. Kluczem do podjęcia owocnych badań w zakresie różnych dyscyplin naukowych jest znajomość rodzimych języków afrykańskich. Dlatego też problemom językowym poświęcono tu tak dużo miejsca. Szczególną uwagę zwrócono w podręczniku na problemy bantuistyki, czadologii i etiopistyki. Wyniknęło to z faktu, że języki hausa (czadyjski), suahili (bantuski) i amharski (etiopski) stanowią główne języki nauczane w Zakładzie.

Językowe problemy omówione w tej książce były już częściowo prezentowane we wcześniejszych polskich pracach:

- N. Pilszczikowa, *Elementy językoznawstwa afrykańskiego*, Wydawnictwa UW, Warszawa 1965,
- Z. Frajzyngier, *Wstęp do językoznawstwa afrykańskiego*, Wydawnictwa UW, Warszawa 1969,
- R. Ohly, *Języki Afryki*, PWN, Warszawa 1974.

Są one cennymi pomocami dydaktycznymi i stanowią poważne osiągnięcia badawcze, na miarę czasów, w których powstały. Burzliwy rozwój badań afrykanistycznych w ostatnich dziesięcioleciach sprawił, że nawet w wąskiej dziedzinie językoznawstwa stały się one nieco przestarzałe. Niniejsze opracowanie nie tylko uaktualni prezentację stanu afrykanistycznej wiedzy językoznawczej, ale spełni też rolę pomocy dydaktycznej obejmującej inne zagadnienia omawiane w ramach wykładu kursowego „Wstęp do afrykanistyki”.

Warszawa, marzec 2004 rok